

Analýza čtvrté partie

Vážení čtenáři, slíbené pokračování tématu „Špatný střelec – realita, dogma nebo chiméra?“ jsem se nakonec rozhodl odložit ve prospěch níže uvedené partie. Snad mně to nebudete mít za zlé...poté, co se zahlubáte do analýzy níže uvedené nevšední, pěkné i velmi poučné partie jednoho z mých dospělých svěřenců či - lépe - konzultantů...

Následující překrásná, dramatická a velmi poučná partie byla sehrána v říjnu 2012 v rapid turnaji „O Kbelský pohár“ v Praze. Nemohu se s Vámi, vážení čtenáři, nepodělit o tuto opravdu nevšední ukázkou! Za jaké situace se partie odehrála? Hrál se poslední kolo turnaje a o přední místa bojovali minimálně čtyři šachisté, vesměs (dá se snad říci) specialisté na zrychlenou hru. Vojtěch Plát v turnaji po osmém kole vedl a stačila mu tedy s velkou pravděpodobností k vítězství v turnaji remíza. Na záda mu však dýchalo několik hráčů, kteří jej mohli v případě zaváhání dohnat či dokonce bodově předstihnout.

Poznámka: Pokud se rozhodnete přehrát tuto mimořádně dynamickou a vzrušující partii pomalu a pozorně, můžete se zároveň v jedné situaci otestovat, a to, milí čtenáři, dosti nezvyklým způsobem! Jak snad víme, v minulosti se šachisté dle svého stylu dělili jednoduše na poziční a kombinační. Toto dělení (ač je i dnes mezi amatéry a milovníky šachu celého světa vžitě snad jako důležitost vývinu v zahájení) ovšem ve skutečnosti již dávno ztratilo svůj lesk i relevanci. Zůstává prostě jen zakořeněno v myslích pro svoji přehlednost a jednoduchost.

Ve skutečnosti je situace složitější. Myšlení člověka (a tedy i šachisty) je nakloněno pracovat spíše buď více intuitivně (odhadem, s obecnostmi) nebo dává naopak přednost činnosti logické, v šachu tedy „variantní“. Do jaké skupiny byste se zařadili Vy sami? Co je Vám blíže? To by právě měla odhalit jedna zajímavá pozice zachycena níže na diagramu a jedna jediná Vaše upřímná odpověď...

Nu, ale pojďme se již konečně podívat co fantastického se na první šachovnici, přenášené poměrně zvláštním technikou to analytického centra k souběžné analýze, vlastně dělo a jak vše nakonec dopadlo.

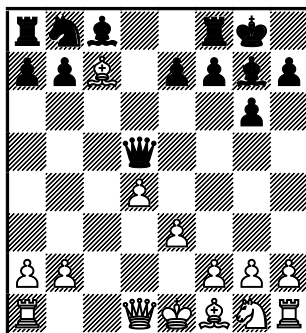
Neuman,Petr (2463) - Plát,Vojtěch (2454) [D82]

Kbelský pohár, 13.10.2012, 9.kolo

(Bílek,J)

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 d5 4.Sf4 Sg7 5.e3 Nepatřím zcela jistě mezi znalce této těžké a náročné obrany, ale co musím říci po přehrání a analýze této partie? Systém bílého není zdaleka tak jednoduchý, bezzubý a neškodný, jak by se snad mohlo zdát při zběžném pohledu na skromné vývinové tahy bílého. **5...c5** Tento celkem typický postup s neprodleným úderem na centrum bílého, začal být populární hlavně z důvodů uvedených v poznámce...

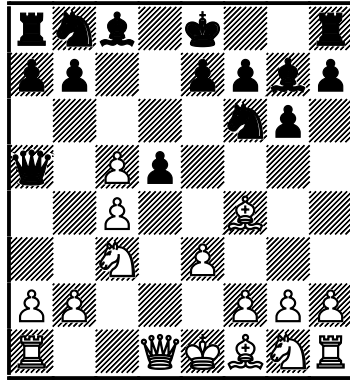
[Na první pohled běžnější či pružnější 5...0-0 je ve skutečnosti vývinovou obětí pěšce: 6.cxd5 Jxd5 7.Jxd5 Dxd5 8.Sxc7

Zatímco ještě Isaak Boleslavskij v sedmdesátých letech minulého století připisoval černému za obětovaného pěšce výtečné dynamické šance (podle jeho mínění zcela dostatečné k udržení dynamické rovnováhy postavení), později se váha počala vychylovat na stranu bílého. I Kasparov, komentuje jednu se svých partií odvetného zápasu o titul mistra světa proti Karpovovi v roce 1986, tuto novější skutečnost reflektuje, ovšem zároveň je v hodnocení opatrnější, což je cítit z použitého slovního spojení „se nyní...“. Osobně jsem byl vždy nakloněn respektovat názory tak skvělého teoretika, a hráče cítícího dynamiku snad konečky prstů, jako byl Isaak Jefremovič, takže i dnes si myslím, že v pozici s reálnou vývinovou obětí pěšce nebylo ještě vyřčeno zdaleka poslední slovo. Před sebou nyní máme pozici typu „Křoví“ (dělení pozic pro propočítání dle A. Kotova): Černý má poměrně široký výběr vývinových pokračování, které z nich je ale objektivně nejsprávnější? To si těžko kriticky myslící šachista troufne říci bez uzardění. Sám Boleslavskij rozebíral ve třech podkapitolách 8...Ja6 se ziskem dvojice střelců nebo dalšího vývinového tempa; centralizujícím, normálním 8...Jc6 a flexibilním 8...Sf5. Nu, a pohled do současných databází nám velkoryse naznačuje přesně to, co by podle mne měl zkušený šachista čekat: vznikají složité pozice se vzájemnými šancemi.

Černý může hrát i pevněji, navrhuje tak pro Grünfeldovu indickou typický figurovo - pěšcový útok na centrum: 5...c6 6.Jf3 0-0 (6...Sg4 7.Db3!) 7.h3±; na šachovnici totiž potom stojí odrůda Schlechterovy varianty slovanské obrany dámského gambitu. Černý zde má pevnou, ale trochu pasivní pozici. Profylaxe „oslím uchem“ slouží k zamezení výměn bělopolného střelce, který se jinak při výstavbě černého může stát zdrojem problémů. Černý má rovněž trochu méně prostoru a „ponorková nemoc“, vznikající často z nedostatku volnosti, mu proto i tak velí snažit se rozměnit nějakou tu lehkou figuru.]

6.dxc5 Da5

7.Vc1!

Capablancovo pokračování, spojené samozřejmě s profylaktickým nábojem. Černý se chystá koncentrovat svoji pozornost a síly proti bodu c3, bílý jej proto překrývá.

Poznámka: pro přesnost je snad třeba dodat, že „Capa“ profylaktický tah věží použil v podobné, nikoli však totožné pozici.

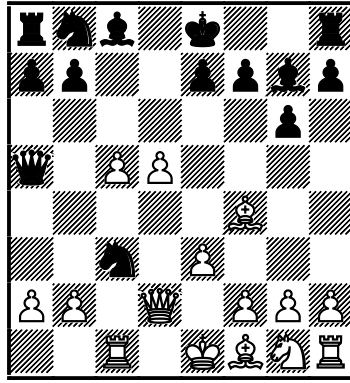
Remízou končí ostrá přestřelka: 7.cxd5 Jxd5 8.Dxd5 Sxc3+ 9.bxc3 Dxc3+ 10.Ke2 Dxa1 11.Se5 Dc1 (Nespokojenci s průběhem hlavní varianty zde mají ještě k dispozici 11...Db1!? ∞ ... 12.Sxh8 Se6 13.Dd3.) 12.Sxh8 Se6 13.Dxb7 Dc2+ 14.Kf3 Df5+ 15.Ke2 (15.Kg3?? Dg4#) 15...Dc2+ 16.Kf3 Df5+. Proti 7.Db3 vyhlíží podle mne nejsympatičtější 7...Jc6!? a po 8.Db5 Se6 9.Dxb7 0–0 (nebo 9...Vc8) 10.Db5∞ (nikoli 10.Dxc6? Je4→) 1/2–1/2 Jakovič,J versus Kinderman,S, Palma de Mallorca, 1989 (35). Pozice se ovšem pochopitelně dá černými traktovat mnohem klidněji či, chcete-li, solidněji.

Černému vydatně pomáhá velikán Čas i ve variantě: 7.Da4+ Dxa4 8.Jxa4 0–0!∞.

7...Je4

Protože bílý hrál brzy e2-e3 a nikoli Jg1–f3 (jde o podobnou, nikoli ale totožnou variantu se zcela shodnou problematikou), ztrácí nyní pochopitelně na síle 7...dxc4 8.Sxc4 se ziskem vývinového tempa. Černému se ovšem ani zde nic tak strašného neděje. Určitou iniciativu (díky náskoku ve vývinu a nepříliš šťastně vystavené na odiv černé dámě) by ten měl při přesné hře eliminovat, což koneckonců praxe (a to, prosím, i na nejvyšší úrovni) potvrdila; 7...0–0 8.cxd5 Capablanca,J-Reshevskij,S, Amsterdam, AVRO 1938. (S přehozením tahů.)

8.cxd5 Jxc3 9.Dd2

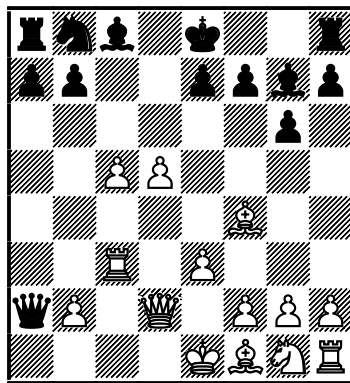

Právě tento postup Boleslavskij doporučoval! Nyní se bílý chystá táhnout 10.Je2, vyvrátiv tak celou koncepci černého s rychlým přepadem jeho tříčlenného komanda „D+J+S“.

9...Dxa2

Až sem je vše dávno známo. Už ve druhé partii finálového zápasu kandidátů o titul mistra světa Petrosjan vs Fischer v roce 1971, se v této pozici hrálo běžné (a na první pohled vynucené) 10.bxc3. (Viz varianty níže.)

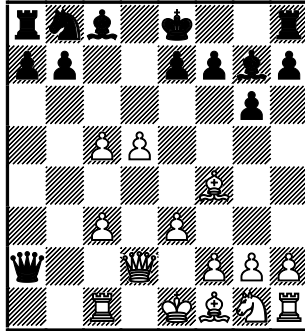
10.Vxc3!?

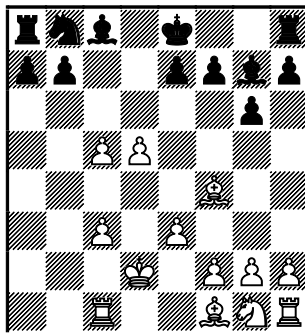
A je to zde! Alespoň já jsem při komentování této partie v místnosti pro analýzy viděl pokračování bílého poprvé. Podle slov samotného Petra Neumana, má tuto oběť kvality propracovánu; problém však tkvěl konkrétně zde v tom, že v dalším průběhu část své analýzy zapomněl či si v omezeném čase nevzpomněl. Nu, my si ovšem samozřejmě můžeme dovolit ten luxus a na poziční oběť kvality se podívat znovu, jaksi z gruntu. Bude mít bílý za obětovanou kvalitu dostatečnou kompenzaci? Vyspělému šachistovi musí být rychle jasné, v čem se tato případně skrývá, ale i kde jsou uloženy stinné stránky koncepce bílého. (Chybí mu ono pověstné jedno jediné tempo k dokončení vývinu...)

Pro skupinu spíše vyspělejších šachistů, teoretiků či dokonce profesionálů uvedu, že poprvé (alespoň podle mých pramenů) byla poziční oběť kvality použita v roce 1990; její autorství z největší pravděpodobností náleží sovětskému a posléze ruskému mezinárodnímu mistru Alexandru Vasiljeviči Čerepkovovi (1920–2009).

Snad dokonce proslulé (díky význačné praxi) jsou varianty po 10.bxc3

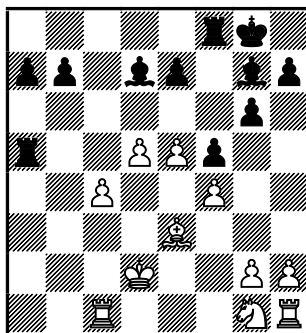

10...Dxd2+; Karpov,A-Kasparov,G, 5. partie zápasu o titul mistra světa, 1986. Podle Kasparova speciálně připraveno k partii. Podle jeho vyjádření našli jeho pomocníci a spolupracovníci v zápase inspiraci k této myšlence v partii Schmidt vs Gross, 1984. 11.Kxd2

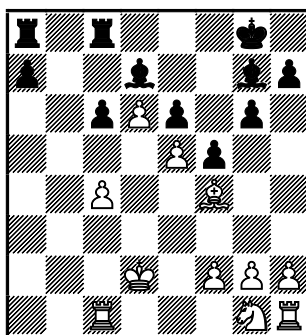
11...Jd7 12.Sb5 0–0 13.Sxd7 Sxd7 14.e4 f5 15.e5 e6

[≤15...Vac8 16.c6?! (pěkným, zajímavým a hlubokým postupem 16.c4!? Vxc5 17.Se3 Va5 18.f4!

mohl bílý udržet poziční výhodu. Silné pěšcové centrum zde totiž určitě není pouze estetickým zážitkem či pastvou pro oči :-) 16...bxc6 17.d6 exd6 18.exd6 Vf6 1/2–1/2 Schmidt,W-Gross,S, Polsko, 1984 (41).]

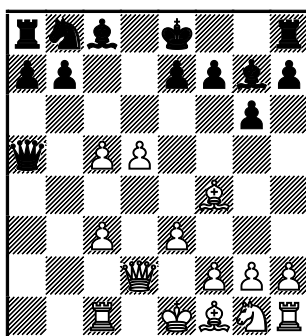
16.c4 Vfc8 17.c6! bxc6 18.d6

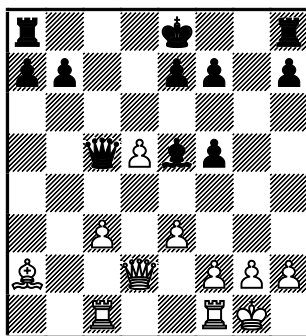
Černý zde pravděpodobně má dostatečně odolnou pozici, přesto se však v této partii podařilo bílému, díky svojí pověstné geniální profylaktické hře (a jedné jediné nepřesnosti černého), dobýt úspěchu. (Možná nejlepší partie Karpova v celém zápasu, ne-li zápasech!)

Poznámka: přehrát si a nastudovat tuto partii s překrásným a hlubokým pokračováním a komentáři zasvěceného hráče či teoretika, Vám dá - věřte - velmi, velmi mnoho!

Nebo může černý reagovat podle výše vzpomenuté partie: 10...Da5

11.Sc4 Jd7 12.Je2 (12.Jf3) 12...Je5?! (černý měl pokračovat 12...Jxc5) 13.Sa2 Sf5?! 14.Sxe5! Sxe5 15.Jd4! Dxc5 16.Jxf5 gxf5 17.0–0

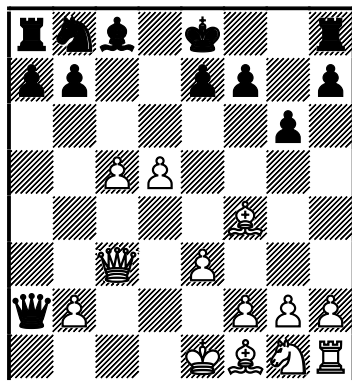

, se zřejmou iniciativou bílého v pozici s různobarevnými střelci ve střední hře, zejména díky zle postavenému černému králi, jenž nemá šanci najít bezpečné útočiště. 1–0 Petrosjan,T vs Fischer,R, finálový zápas kandidátů, 2. partie, Buenos Aires, 1971 (32).

10...Sxc3

Mládí sluší odvaha! V praxi se bez úspěchu zkoušelo 10...Da1+ 11.Vc1 Dxb2; Kasparov ve svém díle „Moji velcí předchůdci“ zde uvádí lakonické 10...0–0=.

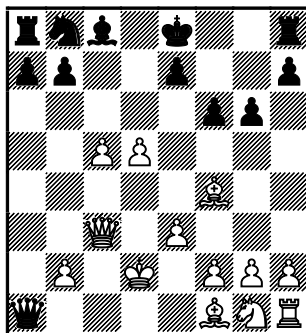
11.Dxc3=

Za minimální materiální úbytek dobyt bílý mnohého (to ostatně vidí i oko nepřiliš fundovaného šachisty). K ještě většímu štěstí mu však přece jen něco chybí! Pokud by se mu podařilo dokončit vývin královského křídla, aniž by při tom utrpěl výrazné změny či dokonce škody v pozici, může se černý s partii rozloučit. Jeho šance spočívá právě v tom, že v dané chvíli není ani bílý král bezpečně ukryt a ani náskok ve vývinu není příliš patrný. Co myslíte, jak má teď černý pokrýt hrozbu 12.Dxh8+? Jak se později nejlépe pokusit vypořádat s chronickou slabostí černých polí?

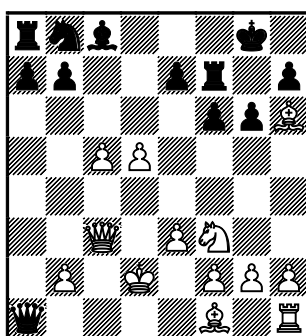
11...f6

Podle mého nejlepší volba, ovšem...z nevalného výběru jiných tahů kandidátů. Nejlépe se jeví 11...0-0, ovšem pouze do chvíle než zauvažujeme: 12.Sh6 f6 13.f4 (či 13.f3; 13.Sc4; 13.Sxf8 vždy s předností bílého). Dobře nevypadá ani svým způsobem smysluplné 11...Da1+. (Slouží k narušení koordinace figur královského křídla. Jednoduše, aby bílý nemohl rychle vyvinout zbylé síly s - nedej bože - malou rošádou jako zákuskem po dobře vykonané práci.) 12.Kd2 12...f6

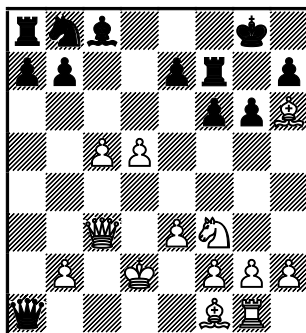

Ale...vždyť samotná dáma nemůže proti (byť zatím nikoli plně koordinované bílé armádě) bojovat?! Nejsme v akčním filmu a černá dáma opravdu není „starý dobrý Arnold“ :-)

V „dobíracím“ souboji rozlícených dam by samozřejmě černá podlehla. Bílá si totiž neznepřátelila některé své druhy ve zbrani a nechala je také do problémů mluvit. A tak 12...Dxf1?? 13.Dxh8+ Kd7 14.Jf3!+-. Podle mých zdrojů premiérová partie, jež rozhodně stojí za přehrání (nejen pro pobavení), Čerepkov,A vs Zdrojewski,W, Leningrad, 1990 (1-0, 44) pokračovala: 12...0-0 13.Sh6 f6 14.Jf3 Vf7

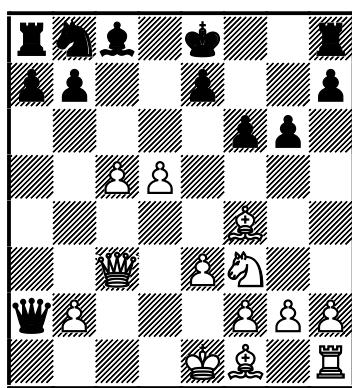

a nyní 15.Vg1!

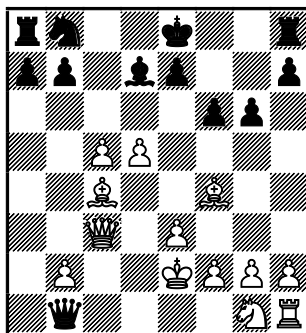
Jednoduché, a velmi účelné. 15...Da4 16.Sc4 a černému opravdu není co závidět.

12.Jf3

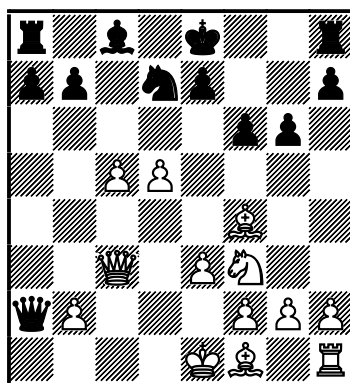
Bílý se drží klasických kánonů. Figury stojí nejlépe na přirozených centrálních polích, a je třeba spěchat s jejich vývinem. Katastrofou by zde naopak mohla skončit snaha o jakýsi bodákový útok před dokončením vývinu královského křídla. Vyspělejší šachista a navíc i dobrý empatik či psycholog zde již zřejmě vytuší, proč se právě tato partie stala předmětem našeho zájmu a byla podrobena poměrně zevrubné analýze. Co se stane v nejbližších tazích? Vždyť partii jistě neuveřejňujeme proto, „aby“ bílý dokončil rychle vývin, odrochoval a potom střet dohrál, připomínaje „zábavnou hru“ (pravda, jak pro koho) s kočkou polapivší bezbrannou a tak trochu tupou myšku... Ale pozor! Pro všechna zevšeobecnění bychom nikdy neměli zapomínat na konkrétní varianty! Jedním z možných úmyslů bílého je nyní dokončit vývin po Sf1–b5+ s další rychlou rošádou.

[Své má i pokračování 12.Sc4 Db1+ 13.Ke2 s nepřehlednou situací. Sofistikovaně (nejen kvůli náhledu do naší partie) se jeví údajně Rumunem Valentinem Stoicou doporučené 12.Sb5+!? Sd7 (12...Jd7 13.Je2 nebo přímočaré 13.c6) 13.Sc4 Db1+ 14.Ke2

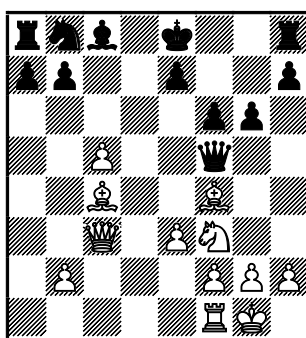
a černý střelec překrásně koordinuje s...bílymi silami :-)]

12...Jd7

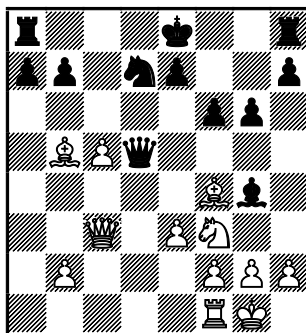

Nic zjevně lepšího vidět není.

[Výhru bílého v loterii „los za 20 korun“ by představovalo pikožroutství 12...Dxd5?! 13.Sc4 Df5 14.0-0 ☹

, a vývin plus centralizace bílých sil by musely rozhodnout. ≤12...0-0 13.Vg1 nebo 13.d6; úmysl bílého zase nereflektovalo 12...Sg4? kvůli 13.Sb5+ Jd7 14.0-0 Dxd5

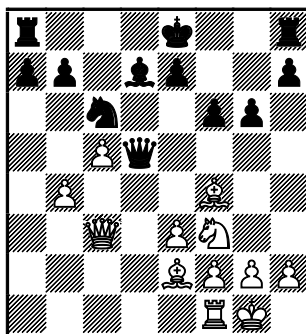
15.e4!!±

Podle všech strategických zásad vedení útoku na krále zapomenuvšího se v centru desky: maximální otevření centrálních sloupců a úhlopříček. Vždyť pokud uznáme, že černý král je naším nepřítelem, škodnou, trpí zápallem plic a chceme jej tedy zneškodnit, potom pro něho musíme připravit co nejprotivnější podmínky, tedy vytvořit mrazivý průvan! 15...Dxe4 (15...Df7 16.Vd1) 16.Sd6!

Ve zřejmě oběma aktérům známé partii Wang Yue versus Carlsen, M, rapid, Španělsko, 2009, pokračoval černý 12...Sd7 s myšlenkou dobrat centrálního pěšce d5 a pokračovat ve vývinu jezdce na nejpřirozenější místo. (Později uvidíme, že se tedy neobával drastického řešení jaké volil v naší partii bílý počínaje 13 tahem.)

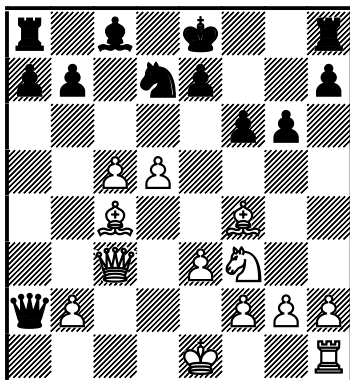
Poznámka: nemohu samozřejmě vyloučit, že krom vlastních analýz se soupeři opírali i o nějakou novější analýzu či zajímavost (po 10.Vxc3).

Po 13.Se2 Dxd5 14.0–0 Jc6 a nyní profylaktickém 15.b4!?

si však černý v partii dost protrpěl, aby stejně nakonec ve 45 tahu podlehl.]

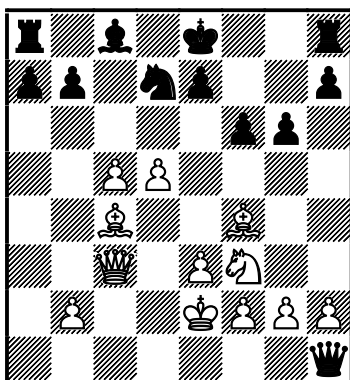
13.Sc4!?

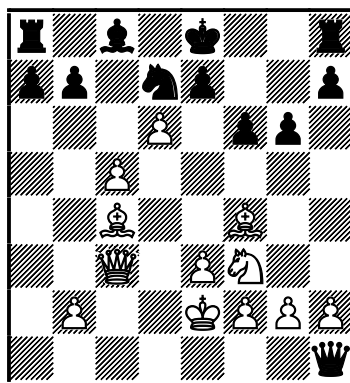
(!!) Umíte si snad představit napětí, vzrušení i zvědavost, které minimálně v analytickém centru panovaly! „Odhodlá se bílý k další typové oběti?“ (Snad aby vstoupil do historie stejně jako Adolf Anderssen se svoji nesmrtelnou partií, a po něm celá dlouhá řada dalších skvělých hráčů...?) Bílý, který tedy - připomínám - musel partii vyhrát, přikrmuje svůj útok další obětí, tentokrát celé věže. A ještě něco: Opět jde o reálnou oběť, protože dopočítat vše do jasných konců (jako v kombinaci) tu pochopitelně není možné, není v lidských silách. Ale nejen to! Ani další, již zevrubnější analýza s největší pravděpodobností nevyjeví plně objektivní pravdy o tomto postavení.

[K vážným kandidátům v hypotetickém prémiovém závodu o nejlepší tah v pozici patřilo méně líbezná, ale dostatečně agresivní 13.d6!?; sympaticky ale vyhlíží i 13.Jd4 ... 13...Dxd5? 14.Jb5 +/- . Mezi moje miláčky kdysi patřila pokračování ražení 13.Se2, tedy vývinové oběti centrálních pěšců. 13...Dxd5 14.0-0 Dxc5 15.Db3⊙.]

13...Db1+ Zahráno takřka bleskově! **14.Ke2 Dxh1**

15.d6

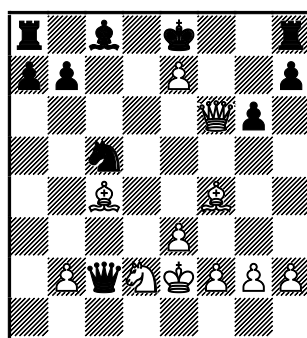

A opět hráno podle všech zásad správné strategie vedení útoku na krále v centru: Zamezení rošády, otevření, provětrání centra, příchod rezerv do útoku (už se vlastně díky oběti věže stalo :-), a konečně, čtvrtý krok, zamezení koordinace obranných sil soupeře. Z posledního se nyní černý snaží vyvléknout co nejrychlejších opětovným zapojením obecně nejproduktivnější černé síly do obrany.

15...Dxg2!

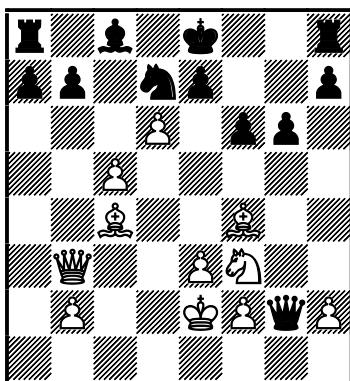
Je zajímavé, jak rychle černý zahrál i tento tah. Pokud mne paměť neklame, stalo se tak nejvýše během 2-3 sekund, ač se spíše kloním k názoru, že pozice mu (vzhledem k délce promýšlení předchozí hry) nebyla známa. Nesporně velká praktická síla černého, známá z rapid šachu, se zde podle mého odráží i v psychologické rovině! Nu, zkuste se na chvíli vžít do role strany, jež obětovala obě věže. Především Vám totiž může vrtat hlavou (i když by zrovna nyní nemělo!), jak je možné, že soupeř zkonsumoval nabízený materiál tak rychle. Jistě, předchozí manévr s šachem na první řadě měl těžko alternativu, ale zde tomu tak již není, a to přes všechnu logiku 15 tahu. A navíc: intuice černého v tuto chvíli nepodvedla!

[15...Db1 16.dxe7 Jxc5 17.Jg5 ∞; jenom ne 17.Dxf6?? pro 17...Dc2+ 18.Jd2

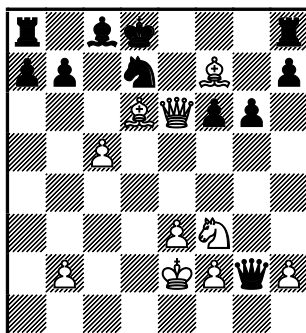

18...Dxd2+!! 19.Kxd2 Je4+ —+. Za úvahu stálo i 15...e5, 15...g5 či 15...Jxc5.]

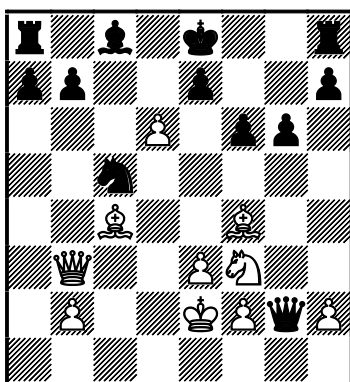
16.Db3

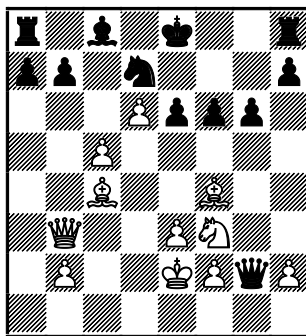
Bílý teď dokonce hrozí forsírovat mat po 17.Sf7+ Kd8 18.dxe7+. Není dobré zapomínat, že bílý může pokračovat v matovém útoku i po 18.De6, ale ovšem již není tak jasné, jak dopadne útok s úvodníkem 18.c6!? (vězte, že i toto se může v některých variantách hodit). 18...Kxe7 19.De6+ Kd8 20.Sd6.

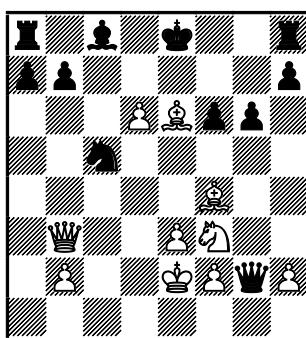
16...Jxc5

[Zdá se, že jen lišácké 16...e6!!]

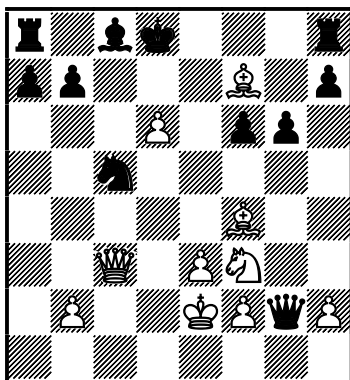

mohlo postavit koncepci bílého s obětí obou věží do podezřelého světla!
Následující varianta se totiž zdá vynucená: 17.Sxe6 Jxc5.

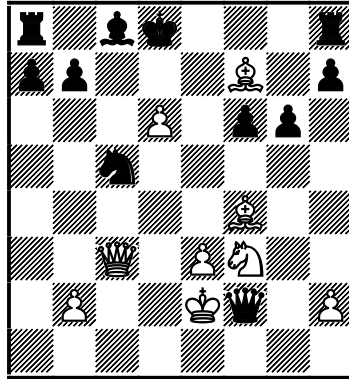

Na tomto využití taktického prostředku dvojúderu a zároveň odtažného napadení i dokončování vývinu, celá obranná koncepce černého stojí, resp. měla stát. S obecnými závěry zde však vystačit nemůžeme. Tohle je práce pro „počtáře“. Ze všeho nejvíce připomíná (a ještě mnoho tahů bude) pozice matematickou rovnicí: 18.Db5+

(Na první pohled vyhrávající 18.Sf7+? Kd8 /8...Kf8?? 19.Sh6#; 18...Kd7?? 19.Db5+ Kd8 20.Dxc5 +/- 19.Dc3

, vázlo na vpravdě ďábelském, ale, co je též velmi, velmi důležité, jediném (sic) 19...Dxf2+!! A to je **možná** i důvod, proč černý pekelné 16...e6!! nakonec v propočtu zavrhl. Variantu prostě řádně nedopočítal, ostatně asi stejně jako 99,99 % obyčejných smrtelníků :-)

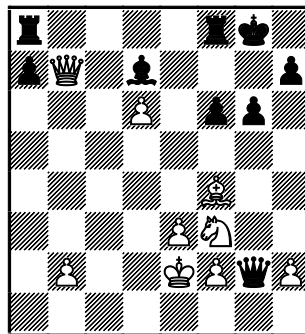

Po 19.Dc4 by černý využité tempo (ve srovnání s hlavní variantou) využil k protiútok. Nyní by vyhrál dokonce několika způsoby. Uvedu jen 19...Sh3 20.Dd4 Df1+ 21.Kd2 Jd7 či 19...Sg4 20.Sd5 Vc8—+.)

18...Sd7! Dokončuje vývin za cenu vrácení materiálu, nikoli však celé figury! (O tomto způsobu obrany bude ještě řeč.)

Prokázat dostatečné útočné šance by ovšem nebylo pro bílého lehké ani po zdánlivě paradoxním či - při jiném chápání - materialistickém :-) 18...Jd7.

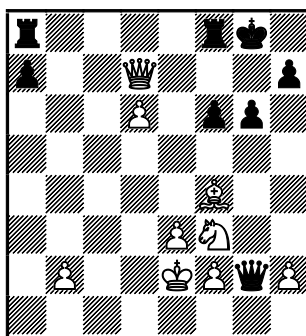
19.Dxc5 Sxe6 20.Db5+ Sd7 21.Dxb7 0–0

Je to tak! Černý dosud na první vhléd nemocným králem netáhl a může tedy rochovat! Zdá se, že s dokončením vývinu a vrácením části nahrabaného materiálu (všimneme si, že takováto obrana bývá velmi často neúčinnější právě spojením obou metod) by černý více než jen překonával všechny problémy pozice!

***Poznámka:** Pro svoje svěřence, i ve svých pracích se snažím zavést a šířit pojem „Dopočítávání variant“. Jde o to, že podle mého nejčastější příčinou hrubých chyb, přehlédnutí a různých nešťastných situací či dokonce katastrof, dochází za deskou právě kvůli fenoménu „nedopočítávání variant“. Problém - provinění takového šachisty se dá přirovnat k žákovi, který počítaje ve škole na tabuli úspěšně rovnici, se z ničeho nic (při psaní konečného výsledku) rozhodne „stávkovat“: odloží křídou, aniž by výslednou cifru zapsal...Nikdy neukončujeme propočítání variant, pokud v pozici existuje nějaký další „hlomozný tah“. Mám na mysli šach, braní, hrozba, napadení, taktické prostředky všeho druhu. (Tento princip - ač je podle mého naprosto klíčový - má samozřejmě řadu výjimek, ale posuďte - kde výjimky neexistují! Lepší hlomozný tah prověřit a třeba ve vteřině zjistit, že není k ničemu, než později plakat nad rozlitym mlékem.) Typickou nezastupitelnou funkci fenoménu „Dopočítávání variant“ vidíme například v bombastické variantě 16...e6, resp. 19...Dxf2+!!*

Nu, pojďme ale dále. 22.Dxd7. Idea bílého spočívá konkrétně v zesílení postavení figur tímto obrazem: 23.De6+ (23.Sh6!?) 23...Vf7 (23...Kg7? 24.d7; 23...Kh8?? 24.Sh6+-) 24.d7 a 25.Sh6+- či 25.Sc7.

Černý má výraznou materiální výhodu, král je poměrně bezpečně skryt (pokud jeho úděl porovnáme s tím v partii, potom se později jistě neubráníme minimálně úsměvu), avšak spolupráce černých sil má zatím k dokonalosti daleko. Černá dáma může vstoupit do hry nejdříve za 2-3 tahy, a mezitím bílý může uvést v činnost skupinu D+P+S.

22...Vf7

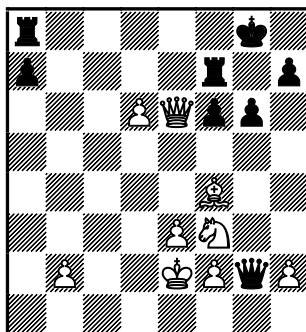
a) Po na první pohled sofistikovaném $\leq 22...h5$, s ideou vstoupit konečně nejsilnější černou figurou do hry po 23...Dg4, má bílý k dispozici důstojnou odpověď díky profylaxi: 23.h3!∞;

b) Útočným choutkám bílého čelí koneckonců i $= 22...g5$ 23.De6+ Vf7 24.Sg3 Vd8, což se neliší od vyšší varianty.

c) Zdá se, že snahy o protiútok proti bílému králi vedou k pozicím dynamické rovnováhy: $\leq 22...Dh1$ 23.De6+ Vf7 24.d7 Dc1 25.De8+ Vf8 (25...Kg7?! 26.Jd4→) 26.De6+ Kg7 (26...Vf7=) 27.Jd4 (27.De7+=) 27...Dxb2+; a nyní nevede k cíli ani vzdorovitě 28.Kf3 (28.Kf1 Db1+ 29.Kg2 Db7+ 30.Kf1=) 28...Db7+ 29.Kg3 Vfd8 nebo 29...Vad8!? a bílý musí stejně forsírovat věčný šach.

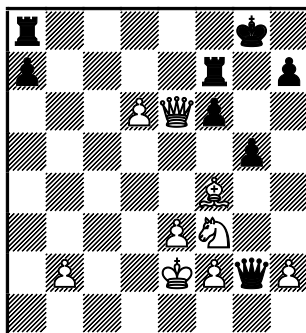
d) Stejný výsledek, snad s ještě poněkud divočejšími zápletkami, lze očekávat po $\leq 22...Vab8$ $23.De6+$ $Vf7$ ($23...Kh8$ $24.d7$) $24.d7$ $Vxb2+$! $25.Jd2$ $Vxd2+$! $26.Kxd2$ $Dxf2+$ $27.Kd3$ $Df1+$ $28.Kd2$ $Df2+=$.

23.De6 ($23.Dc6?$ $Vb8!$ upomínalo bílého o tom, že na desce jsou králové dva...jako vždy :-)

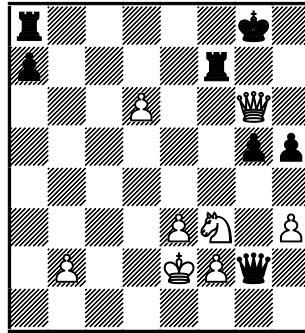
Iniciativu bílého nelze podceňovat ani po útěku krále z ohrožené zóny. Postoupilý pěšec „d“ může být černému velmi nebezpečným protivníkem ve spojení s výpadem $Sf4-c7$; a (opakuji) nezapomeňme ani na zatoulanou, nyní již jistě přesycenou černou dámu. Její uvedení do hry - mezi své - stojí čas. Rozhodně musíme i tuto novou situaci podrobit ještě rozboru. Uvědomme si totiž, že řada předchozích pokračování byla de facto vynucena a hodnocení této pozice je tedy téměř klíčové pro posouzení oběti minimálně druhé věže! Bílý má tedy nyní v úmyslu: $24.d7$, $25.Sh6$ a konečně $26.De8+$, ale jde pochopitelně i o mnoho jiných agresivních možností bílého.

23...g5!

S tempem čelí útočným úmyslům bílého, mezi které (jak již víme) zapadá i výpad $Sf4-h6$ spolu s $d6-d7$ a $De6-e8$.

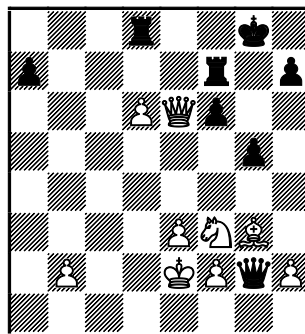
a) Vsuvka 23...h5?! 24.h3! hraje do karet bílému, protože jde především o vážné slabení pěšcového krytu nové, jinak bezpečnější královské rezidence: 24...g5 25.Sxg5! fxg5 26.Dg6+=

26...Vg7 (26...Kf8 27.Dh6+ Kg8 28.Dg6+) 27.De6+ Vf7 (Nepodřídí-li se černý věčnému šachu, dostane se - pravda až později - na popravěště: 27...Kh7?? 28.De4+ Vg6 29.Dxa8 +-).

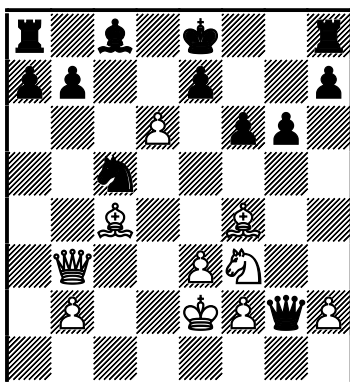
b) 23...Vd8?! 24.Sh6!= se standardním 25.d7 a 26.De8+-; černý by našel už pouze záchranu v opakování tahů například po sklonění hlavy 24...Dh1 24...Vb8? 25.b3!+-) 25.d7 Dc1 26.De8+ (26.Jd4 Dxb2+ 27.Kf1 Db1+ 28.Ke2 Db2+; 26.Jd2 Dc5) 26...Vf8 27.Sxf8 Dxb2+ 28.Ke1 Dc1+ 29.Ke2 Db2+ 30.Ke1 (hradní nádvoří je kluzké, jak dokazuje 30.Kf1?? Db5+--+) 30...Dc1+=;

24.Sg3 (24.Je1? Dc6--+) 24...Vd8!

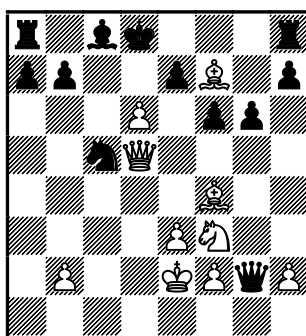
V dané chvíli se však zdá, že bílý již nedisponuje žádnými agresivními prostředky. Alespoň tedy v čase, který černý potřebuje k zapojení své nejsilnější figury do obrany (manévr Dg2-h1-c1-c8 a podobně).

Po delší exkursi „co by kdyby“ se tedy vraťme do naší partie, v níž černý pokračoval zdánlivě nejlogičtějším **16...Jxc5.**

17.Sb5+?

[Ne, ne! Bílý si pro útok musí ponechat co nejvíce figur, střelec měl tedy zůstat na šachovnici. Není vyloučeno, že i po nejpřesnějším vedení útoku by se černý mohl mimořádně sofistikovanou hrou ubránit, ale starostí by měl nad hlavu. Jak nedávno výstižně napsal můj dlouholetý svěřenec - vůdce bílých v této partii: „Křemíkový přítel“...trvá na rovné pozici následujícími způsoby: 17.Sf7+ Kd8□ (17...Kf8?? 18.Sh6#; 17...Kd7?? 18.Db5+ Kd8 19.Dxc5+-) 18.Dd5□→

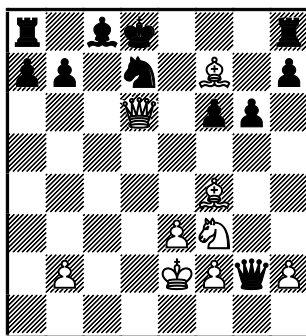
Vynucený průběh! Jinak černý získává čas k velmi nepříjemnému protiútoku (a pokračování vývinu) po 18...b6 a 19...Sa6+ či 18...Sg4. Další analýza ukazuje, že pozice na diagramu vykazuje znaky dynamické rovnováhy postavení, přičemž z praktického pohledu mohou obě strany ještě určitě kalit vodu.

Nyní jsou ovšem bílé centralizované síly připraveny dokonce vynutit šestitahový mat. Konkrétně tedy hrozí hlavně: 19.Dxc5 i 19.dxe7+ Kxe7 20.Sd6+.

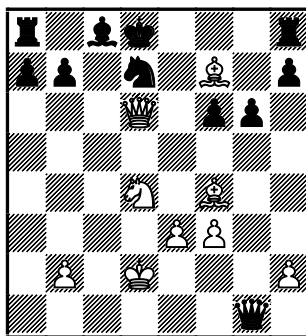
18...Jb3

a) Nebo 18...Jd3 19.dxe7+ (19.Dxd3 Dg4) 19...Kxe7 20.Sd6+ Kd8 21.Se5+ Sd7 (21...Ke7 22.Sd6+) 22.Dxd3 Ve8 23.Sxf6+;

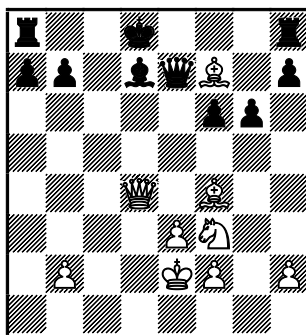
b) Co dokáží bílé figury můžeme spatřit po chybném 18...exd6? 19.Dxd6++- (Po 19.Sxd6?= černý pozici drží stejnými postupy jako ve „správných“ variantách.) 19...Jd7□

(19...Sd7? 20.Dxf6+ Kc8 21.Dxh8+) 20.Jd4! Dg4+ 21.f3 Dg2+ (21...Dh3 22.Je6+) 22.Ke1! Dg1+ (22...Ve8 23.Sxe8 Kxe8 24.De6+ Kd8 25.Sd6) 23.Kd2 a bílý král nakonec vykličkuje z otravných šachů. Čtyři sehraní útočníci potom na černého krále hravě postačí.

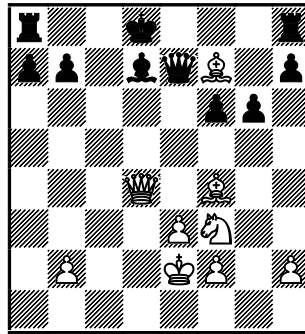

c) A konečně špatně nevypadá k dosažení remízy ani okamžité zapojení černé dámy (ach, ta už toho v našem střetu ale prožila :-). 18...Dg4 19.Dxc5 (Méně náročné je 19.dxe7+ Kxe7 20.Sd6+□ Kd8□ 21.Se5+ /21.Dxc5 Dd7!/ 21...Ke7 22.Sd6+=) 19...Dd7□ 20.dxe7+ Dxe7 21.Dd4+ Sd7

22.Jg5□. Viz 18...Jb3.

19.Dxb3 (19.dxe7+ Kxe7 20.Sd6+ Kd8 21.Se5+ Ke7 /21...Sd7!?!/ s pro nás již tradiční remízou) 19...Dh3 (=19...Dg4) 20.Db4 (20.Dd5 Df5 nebo 20...Sg4) 20...Dd7 21.dxe7+ Dxe7 22.Dd4+ Sd7

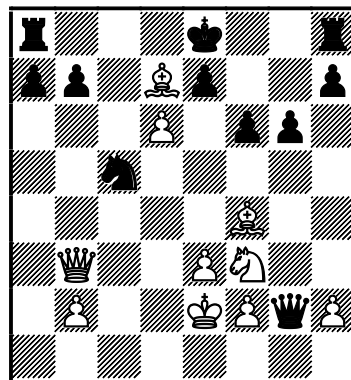

23.Jg5 \square fxg5 24.Dxh8+ Se8 25.Sxg5 Dxg5 26.Dxe8+ Kc7 27.Dxa8. Varianta nekončí, vzpomeňme na „Dopočítávání“ (viz poznámka v textu výše)! 27...Db5+ a černý vynutí remízu věčným šachem.]

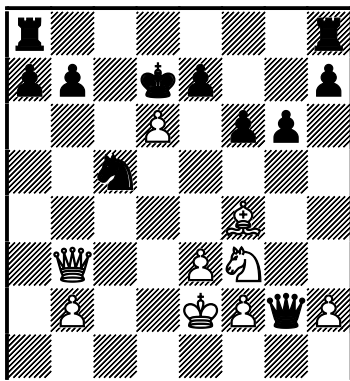
17...Sd7 \square **--+**

[17...Jd7?? 18.De6; 17...Kf8?? 18.Sh6#; 17...Kd8?? 18.Df7+-.]

18.Sxd7+

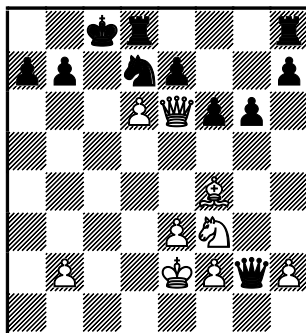

18...Kxd7? =

Nyní stojí na šachovnici opět „poctivá“ remíza. Černý král je slabý právě tak „akorát“ na vynucení remízy věčným šachem. Nezapomeňme však (a tedy nedivme se oboustranným nepřesnostem): rapid partie má své zákony a většinou se nelze u jednoho tahu zamyslet na 20 minut. Vždyť nevíme co bude dál, ani zda náš propočít je úplně přesný (či bude přesný)...

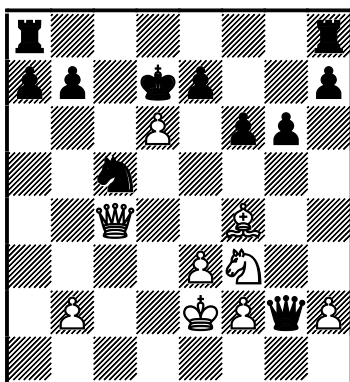
[Černý by snadno vyhrál po na první pohled nebezpečném odevzdání slabého bodu e6 do rukou soupeře! 18...Jxd7!—+ ... 19.De6. Psychologicky působí útoky a hrozby matu nepříjemně až strašidelně. Proto není divu, že se černému do této varianty nechtělo. Avšak - jak jsem se již zmiňoval - zde s obecnými úvahami nemůžeme uspět! Pozice připomíná rovnici, často opravdu o jednom jediném řešení. 19...Kd8□

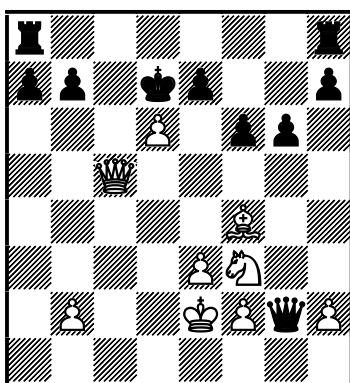
(Co myslíte, mohl černý pokračovat ve vývinu „počestnou“ rošádou? Vždyť se zdá, že bílých sil by mělo být na matový útok málo a černý je připraven případně ještě i materiál vrátit. Zde si ponechme prostor pro vlastní názor. Napovím jen, že znak u devatenáctého tahu je plně oprávněn. Takže 19...0–0–0, račme dál, počítejme, dopočítávejme...)

20.Dxe7+ (20.Jd4 Ve8) 20...Kc8. Bílému (paradoxně) chybí k rozhodujícímu zásahu...věže, které obětoval právě za náskok ve vývinu a útok. Otevřená linie „c“ mu tedy teď v tomto smyslu není vůbec k ničemu.]

19.Db5+ Ke6 20.Dc4+ Kd7

21.Dxc5!

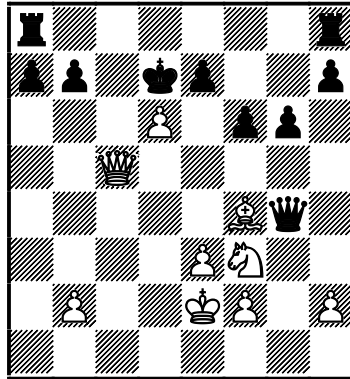
Vykřičník nejen za odvalu! Bílému totiž poslední tah dává slušné praktické šance na výhru, neboť černý nyní musí především najít jediný (!) tah vedoucí k záchraně partie! Hrozí 22.Dc7+ (22.Db5+) 22...Ke6 23.Dxe7+ (=23.Jd4+) 23...Kd5 (23...Kf5 24.Dd7+ Ke4 25.De6#) 24.e4+ Kc4 25.Dc7+ (=25.Df7+; =25.Jd2+; =25.De6+) a je jasné, že sice prořídlemu, ale přesto důstojnému a hlavně bojechtivému zbytku bílé armády nemůže holý král čelit.

[<21.Db5+= Ke6 22.Dc4+ Kd7 23.Db5+. Pokud by partie dopadla takto, vezte, vážený čtenáři, že bychom (nejen my, diváci a přímí svědci) byli ochuzeni o silný zážitek stejně nezapně, jako kdyby kdysi dávno v nejnápínavějším momentu opravdu krásného a vzrušujícího filmu zkolabovala promítačka a...rozsvítla se světla v sále. „Jděte domu, milí diváci, dnes už nic zajímavého k vidění nebude?“ A dost možná by ani nemělo valného smyslu partii uveřejňovat s podrobnými poznámkami či ji zařazovat jako výtečný výukový materiál.

Teprve v této chvíli – v dalším dějství partie – se totiž začnou dít právě čáry, kejkle, iluze. Jakoby sama Caissa sestoupila ze svých výšin, aby nás

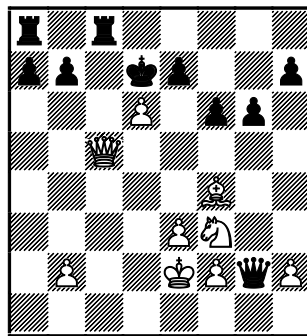
obdařila (a Vám zprostředkovaně nabídla) krásnou perlu ze své sbírky. Ale hlavně...napětí až do poslední chvíle.]

21...Dg4??

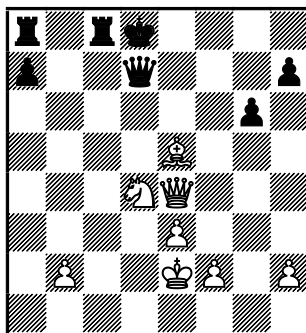

Zde se obyčejný smrtelník na intuici spoléhat nemůže! „Křemíkový přítel“ hlásí vynucený mat! Avšak při omezeném čase na rozmyšlenou je opravdu obtížné najít jediný správný tah. Pravda, znali jsme a asi i známe geniální šachisty s kolosálním pozičním citem, kteří by dokázali tento postup najít bez většího zadumání. Je totiž zároveň i hluboce logický! Divit se však nemůžeme ani této hrubé chybě zde, ani závěru partie, která byla hrána zřejmě už dost „na praporku“.

Vyrovnání na desce drželo pouze a pouze 21...Vhc8□=

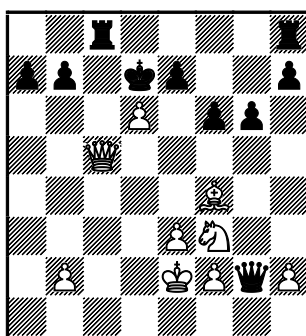

, ale černý by se musel mít opravdu na pozoru! Například: 22.Db5+ Kd8□ 23.dxe7+ (=23.Dxb7) 23...Kxe7 24.Dxb7+ Kf8□ 25.Sh6+ (=25.Dd7) 25...Ke8□ 26.De4+ (=26.Db5+) 26...Kd8□ 27.Sg7!? Kc7 (=27...Dh3) 28.Sxf6 Dh3! 29.Se5+ Kd8□ 30.Jd4 Dd7□

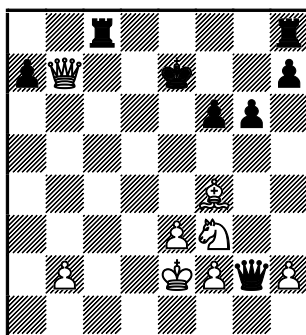

, s dalšími a dalšími postaveními dynamické rovnováhy, přičemž hlavními viníky děje, popsaného výše ve formě variant, jsou evidentně nejistě postavení králové.

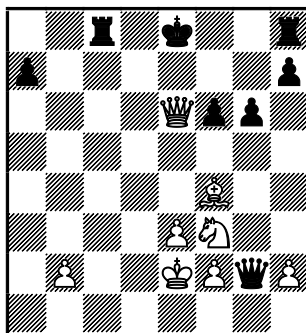
Prohrávalo na první pohled nejlogičtější a přímočaré 21...Vac8??

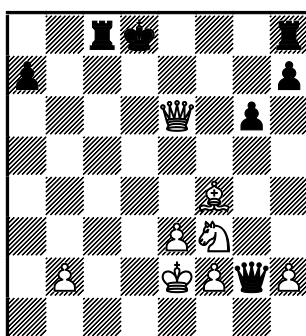
Bílému by totiž nyní stačilo černé věže „rozpojit“, což v praxi znamená zahnat krále na osmou řadu. Právě v tom je hlavní rozdíl „kterou“ věží s tempem obsadit otevřený sloupec „c“. 22.Db5+ Kd8 (22...Ke6 23.Db3+ Kd7 /23...Kf5 24.Jh4+/ 24.Dxb7+ Ke6 25.Jd4+ Kf7 26.Dxe7+ Kg8 27.Sh6 nebo 27.De6+) 23.dxe7+ Kxe7 24.Dxb7+

24...Kd8 (24...Ke6? 25.Jd4#) 25.Dd5+ Ke7 26.Dd6+ (=26.Sd6+) 26...Ke8 (26...Kf7 27.Dd7+ Kg8 28.Dxc8+) 27.De6+

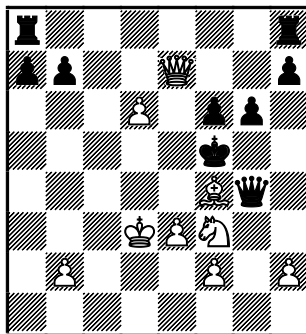
Této pozice musel bílý dosáhnout. Právě zde vidíme ony rozpojené vagóny (věže), které potom umožňují bílému využívat vítězných dvojúderů na krále a jeden z nich! 27...Kd8 28.Dxf6+ Kd7 29.Dd6+ Ke8 30.De6+ Kd8

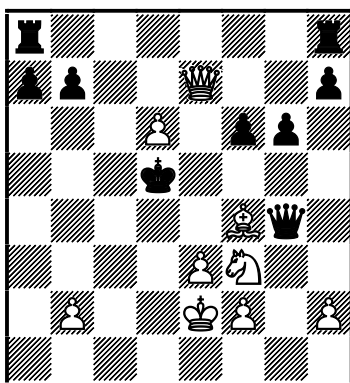
Krom taktických prostředků dvojúderů (snížit jejich výskyt, v tom tkvěl význam štítu pěšce f6), přidá bílý teď do svého taktického arzenálu i možnost odtažných napadení. Bílá dáma se tedy objevuje na polích d4, e5, g7 nebo i d5 či e4. Bílý si by si dokonce mohl dovolit luxus a partii vyhrát několika způsoby. Odtažné napadení mám na mysli způsobem - mechanismem De4 či Dd5 a Je5+ nebo Jg5+; klíčová pozice pro vznik dvojúderu nastává proniknutím dámy na g7, protože po Ke6 ze zapojuje do hry jezdec a černý král se dostává pod matový útok. Tedy konkrétně: 31.Dd5+ není zdaleka jediné. Bílý potřebuje do akce zapojit další sílu. Vidíte jak? 31...Ke8 32.De4+ Kd8 (32...Kf7 33.Je5+; 32...Kd7 33.Je5+; 32...Kf8 33.Sh6+ Kf7 34.Je5+) 33.Dd4+ Ke7 34.Dg7+ Ke6 35.Jd4+ a mat ve dvou tazích.]

22.Dc7+! Ke6 23.Dxe7+ Kd5

[Nebo 23...Kf5? 24.Dd7+ (Takřka studiové 24.Kd3!

matovalo o tah rychleji.) 24...Ke4 25.Dxb7+ Kf5 26.Dd5#.]

Podle mého klíčový moment nejen partie, nýbrž celého napínavého turnaje!

***Poznámka:** Zde se, vážení čtenáři, můžete snadno podrobit celkem jednoduchému a rychlému testu, který Vám ale s velkou pravděpodobností napoví, jaký že je doopravdy Váš šachový styl a co byste případně měli zlepšit; zda v šachu upřednostňujete induktivní či deduktivní styl myšlení. Jak vlastně přemýšlíte? Jak jste zvyklí nad pozicí uvažovat? Je vše v pořádku? Jste spokojeni? Co je Vám (ostatně nejen v naší krásné hře) bližší? Zde je tedy onen krátký průzkum:*

1/ Prohlédněte si během cca 2-3 minut (nikoli více!) pozici na diagramu; ten poté odstraňte ze svého zorného úhlu.

2/ Vzpomeňte si jaké úplně, naprosto prvotní myšlenky Vám při pohledu na diagram prolétly hlavou.

Opravdu, splnění těchto dvou podmínek stačí k tomu, abychom z největší pravděpodobností určili, jakého vkladu jste šachisté!

A/ Induktivně (od konkrétního k obecnému) uvažující šachisté se zde s největší pravděpodobností neprodleně pustili do propočtu variant, ať už šlo o jakýkoli tah. Vyspělejší šachisté samozřejmě mohli začít i myšlenkou výběru tahů kandidátů, které posléze v mysli prozkoumají. Takový přístup k pozici Vás ovšem se skupiny A nevyděluje.

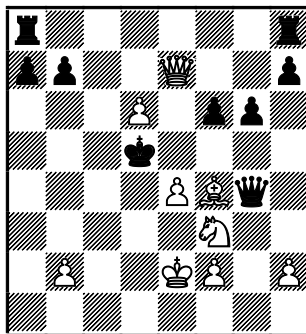
B/ Deduktivní úvaha (od obecného ke konkrétnímu) však vypadala úplně jinak. Kdo z Vás, vážení čtenáři, začal (nebo velmi brzy přešel) úvahou typu: „Bílý musí zapojit do útoku na krále další síly než jen dámu (s pěšcem/ci)...“, je typickým představitelem intuitivního stříhu šachisty! Pro jisté zjednodušení, a snad přiblížení problému, se většinou induktivně uvažující šachisté označují jako „logici“, deduktivní jako „intuitivci“ :-)

Z vyššího hlediska jsou si obecně oba druhy úvah rovnocenné a je nám dáno do vínku, jakou metodu budeme v životě upřednostňovat. Není to ovšem již lhostejné v konkrétní situaci za deskou! Troufám si tvrdit, že při vyloučení objektivní síly šachisty Vás zde, v naší pozici, dříve přivede k cíli deduktivní úvaha, tedy intuice. V každém případě by nás co nejdříve mělo napadnout, že k úspěšnému završení útoku na černého krále provozujícího v dalším průběhu partie jemu nenávistný, ale životně důležitý nordic walking, potřebujete zapojit zbylé síly na šachovnici!

24.Dxb7+ +-

Jednoznačně slabší, ale výhru z rukou ještě zdaleka nepouští.

[Počítač nám zde snadno odhalí nejlepší postup \triangleleft 24.e4+! +-

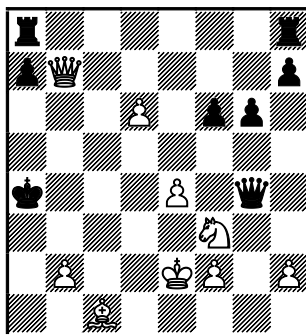

, „nenahlásí“ již ovšem proč tomu tak je! Jak uvidíme a rozebíráme dále: Bílý musí nutně přivést k útoku na nebohého krále své další síly. Dáma k zamatování nemůže stačit, protože epoletové formy zde nefungují. Postup pěšce „e“ je proto velmi důležitý hned z několika důvodů. Vždyť se podívejme: černému se rázem odebírala řada ústupových polí - pěšcem „e“ a černopolním střelcem po odkryté úhlopříčce f4-c1. Ale to ještě není z útočného arzenálu bílého vše!

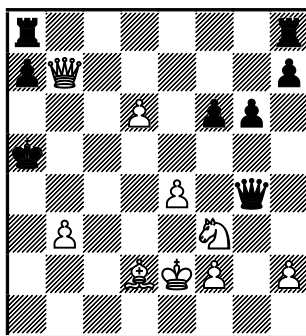
Poznámka: intuitivně myslící šachisté tedy v této konkrétní situaci mají podle mého větší šanci najít správné řešení problémů pozice, objevit tah kandidát 24.e4. Poté by již nemělo být (při alespoň elementárním dostatku času v řádu minut) černého krále dostihnout a ztrestat.

24...Kc4 (Po 24...Kc5 následuje samozřejmě 25.Se3+ či 25.Dc7+) 25.Df7+ (25.Dc7+; 25.b3+!?) 25...Kb5 26.Dxb7+; ideální postavení pro nejsilnější figuru. Kryje pěšce e4, bere králi sloupec „b“ a může se velmi rychle

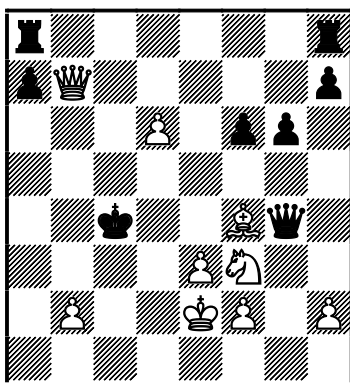
přemístit na potřebná políčka. (=26.Dd5+; =26.Db3+) 26...Ka4 (26...Ka5
27.Sd2+; 26...Kc5 27.Dd5+ Kb6 28.Se3+) 27.Sc1!! (=27.Dc6+; =27.Da6+)

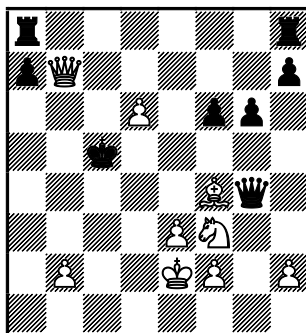
s ideou 28.b3+ Ka5 29.Sd2#.]

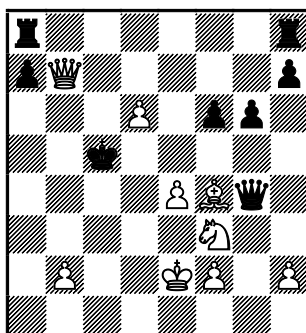
24...Kc4

Hůře se hledala výhra po 24...Kc5

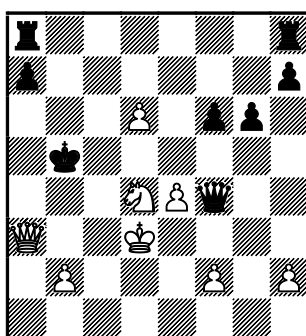

25.Kd3!! Hrozí především 26.b4#! (Nebo 25.e4!)

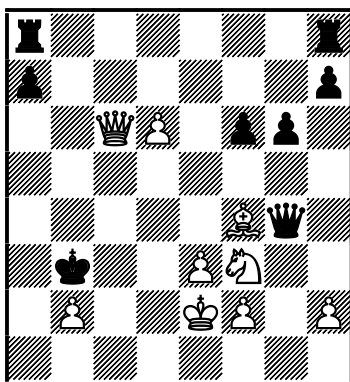
Těžké tahy k nalezení, ale – opakuji - pouze do chvíle, než si uvědomíme, že naprostou nutností vedení úspěšného honu na lišku, je zapojení dalších honců, rezerv do útoku. Ať už je to jednou střelec, podruhé jezdec a potřetí třeba pěšec či sám král!)

25...Df5+ 26.e4 Dxf4 27.Dc7+ Kb4 (27...Kb5 28.Jd4+) 28.Dc3+ Ka4 (28...Kb5 29.Jd4+) 29.Da3+ Kb5 a nyní samozřejmě, v duchu našich úvah by následovalo 30.Jd4+!

25.Dc6+ [Se stejnou logikou či, chcete-li, technikou popsanou výše vyhrávalo 25.Ke1! nebo 25.e4!]

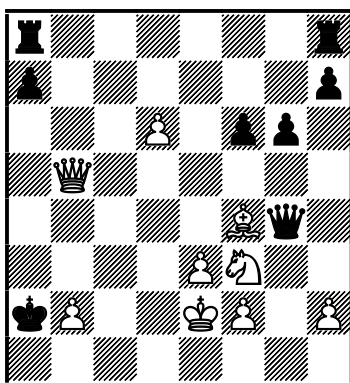
25...Kb3

26.Db5+?!

[26.Kd3!; 26.Ke1! Jestliže už bílý neuvolnil úhlopříčku f4-c1 pro střelce, potom měl ještě druhou možnost jak zapojit do útoku novou sílu. Zbavit se vazby královského jezdce! Ten potom vstoupí do útoku s rozhodujícím efektem.]

26...Ka2

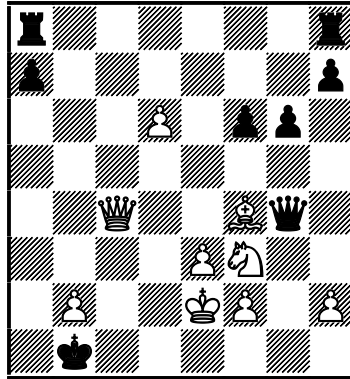
Že by si černý král nakonec našel rezervní noru? Že by jeho příběh skončil happyendem, jinak než (oficiální) Husajnúv? Minimálně až zde již samozřejmě promluví do partie nejen nervy, napětí, ale i čas. Podle vyjádření bílého mu nyní zbývali na hodinách asi 2 minuty. Málo času k hledání výhry, k vypuzení chytré lišky z náhradní nory. Lze si ověřit, že při správné hře mohl bílý stále partii vyhrát, po každém tahu v partii se však jeho úkol stává složitějším a složitějším; to nejen kvůli kvapem ubíhajícímu času. Viníky tohoto stavu jsou nespolupracující jezdec a střelec.

27.Dc4+

[27.h3! Dh5! (Po $\leq 27...Dxh3$ by samozřejmě podle výše popsaných zásad mělo nastat $28.Dc4+$ $Kxb2$ $29.e4!$ a jezdec se střelcem jsou připraveni

ochotně pomoci!) 28.Da6+. Po jakémkoli, sebehlubším skrytí se v noře (rozumějme ústupu krále :-)) následuje 29.d7 s odkrytím diagonály h2-b8. Pokud se do ochrany uprchlíka zapojí černá dáma, potom přijde ke slovu další bílý útočný kolos - jezdec, který, ač se tak možná nezdá, plní též důležitou roli. Vynucuje si pozornost dámy skrze pro černého klíčovou vazbu z pole h5.]

27...Kb1 [I po 27...Ka1 28.h3! by měl bílý vyhrát, i když nikoli nutně matovým útokem.]

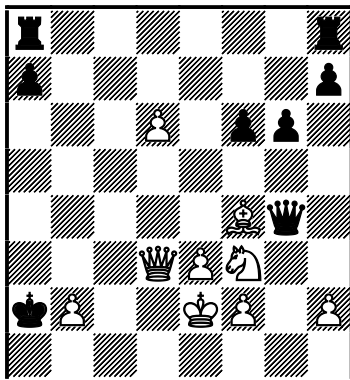

Nyní se již bílý s „visícím praporkem“ rozhoduje pro smír. Je jasné, že za silně omezené časové rezervy se pokoušet hrát na útok je hazard nebo dokonce již čistý nerozum. My si však můžeme dovolit luxus a do pozice nahlédnout jako do křišťálové studánky; či jinak, nikoli tak eufemisticky, můžeme se prokousat až na dřeň pozice! Mohl tedy bílý ještě pořád vyhrát? Přidrží se výše popsané strategii zapojení rezerv do útoku se mu dílo nemohlo nepodařit! Pravda, počet cest jak dosáhnout pokoření nepřítele se povážlivě zmenšil než v pozicích a variantách uvedených výše, avšak na druhé straně po bílém stále nemusíme vyžadovat úplně precizní hru. Hrát úspěšně na výhru bylo stále možné několika způsoby. Protože však prostor pro naši analýzu není nafukovací a Vaše trpělivost, milí čtenáři, jistě také ne, uvedu již jen jasné varianty, které by bílého bývaly mohly dovést k úspěchu.

28.Dd3+

[Vyhrávalo i 28.h3 Dh5 (28...Dxh3? 29.Jd2+ Kxb2 30.Db3+) 29.d7 s mnoha hrozbami v souvislosti s uvolněním pole d6 a kontrolou diagonály b2-b8. Například: 30.Sd6, 31.Sa3, 32.b4 (nebo 32.Ke1, 33.Jd2+ Ka1 34.Dc1+ Ka2 35.Db1#) a 33.Db3+; ale skutečně nejvýživněji vypadalo 28.b4! s ideou kupříkladu 29.Db3+ Ka1 (29...Kc1 30.Kd3! nebo 30.h3) 30.Da3+ Kb1 31.h3 Dh5 32.e4.]

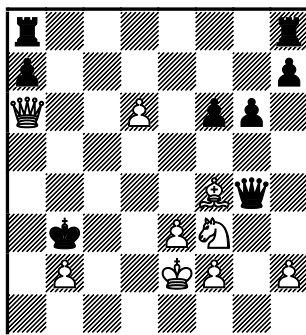
28...Ka2

Přes vypuštěné možnosti vystupňování útoku pomocí rezerv by měl bílý v této chvíli za normálních okolností pořád bod v kapse. Jeho pozice je stále vyhraná. Jde však o to, zda by se mu podařilo najít konečně správné útočné rozestavění.

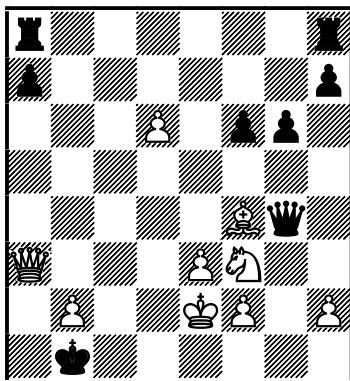
[Proděravět si úkryt, byť v dané chvíli „ucpaný“ nepřítelem - pěšcem b2, znamenalo též smrt králi! 28...Kxb2 29.Dd4+ (=29.Db5+; =29.Dd2+) 29...Kb1 (29...Kc1? 30.Kd3! s rychlým matem; 29...Kb3 30.Dd5+! Kc3 31.Ke1+-) 30.Db4+ Ka2 (30...Ka1 31.Se5+!) 31.Da4+ Kb1 32.Db3+ Ka1 (32...Kc1? 33.Kd3) 33.d7! s dalším 34.Sd6 a 35.Sc5 či 35.Se7.]

29.Da3+ [29.Da6+ Kb3

(29...Kxb2 30.d7; 29...Kb1 30.h3! Dh5□ 31.d7 s pro nás již standardními obrazci i průběhem) 30.Kd3!!+-; 29.Dc4+ Kb1 Vedlo též 1/ v praxi k opakování tahu, ale 2/...k vyhrané situaci po 30.b4. Viz poznámka k 28. tahu bílého.]

29...Kb1 +-

I tato situace vypadala ještě pro bílého velmi, velmi nadějně. A opět by pomohlo trochu času na hodinách navíc!

30.Dd3+

[30.h3! Dh5□ (30...Df5 31.Jd2+) 31.d7 s úmyslem mimo jiné 32.e4, uvolňuje střelce, 33.Ke1 uvolňuje jezdce 34.Jd2+; teoreticky vedl koneckonců k výhře logicky opět i plán s prokopáním nory: 30.b4!] 1/2-1/2